

(1) Lǎozǐ (老子), 80

小國寡民。使有什伯之器而不用。使民重死而不遠徙。[...] 使民復結繩而用之。甘其食，美其服，安其居，樂其俗。鄰國相望，雞犬之聲相聞，民至老死，不相往來。

民 mín	lid
什 shí	jednotka o deseti členech (v armádě, administrativě ...); <i>přeneseně</i> mnohý
伯 bó	jednotka o stu členech (<i>běžněji</i> 佰 bǎi)
器 qì	nádoba, nástroj
用 yòng	použít
重 zhòng	těžký, důležitý, závažný
死 sǐ	zemřít
遠 yuǎn	vzdálený, daleký
徙 xǐ	přestěhovat se
復 fù	vrátit se
結 jié	vázat, svázat, spojit
繩 shéng	provaz
甘 gān	sladký
食 shí	jídlo; jíst

美 měi	krásný
服 fú	oděv; obléci si
安 ān	bezpečný, bezpečí
居 jū	bydlet, spočívat někde, obydli
俗 sú	zvyky, mravy
鄰 lín	sousedé, sousední
望 wàng	hledět do dálky; vyhlížet, nedočkavě očekávat
雞 jī	slepice, kohout
犬 quǎn	pes
聲 shēng	hlas, zvuk
聞 wén	slyšet
老 lǎo	starý
往 wǎng	jít, odejít
來 lái	přijít

(2) Lǎozǐ (老子), 39

昔之得一者：天得一以清，地得一以寧，神得一以靈，谷得一以盈，萬物得一以生，侯王得一以為天下貞。其致之一也。

天無以清，將恐裂。地無以寧，將恐廢。神無以靈，將恐歇。谷無以盈，

將恐竭。萬物無以生，將恐滅。侯王無以為貞而貴高，將恐蹶。

故貴以賤為本，高以下為基。是以侯王自謂孤寡不穀，此其以賤為本邪？

昔 xī	dříve, v minulosti, minulost
清 qīng	čistý, jasný
寧 níng	klidný, tichý
靈 líng	numinózní, účinný (o nadpřirozených silách, tedy o 神 shén); duch; duše
谷 gǔ	údolí
盈 yíng	plný, naplněný
生 shēng	narodit se, zrodit se
貞 zhēn	napravit; pravý; míra
將恐 kǒng	<i>modální sloveso:</i> mít obavu, že ...
裂 liè	roztrhnout, rozlomit
廢 fèi	zhroutit se, rozpadnout se
歇 xiē	ustat
竭 jié	vyčerpat se, vyschnout
滅 miè	být zničen, zemřít
高 gāo	vysoký
蹶 jué	spadnout, upadnout
賤 jiàn	levný, bezcenný, obyčejný (antonymum: 貴 guì)

本 bèn	kořen; základ
下 xià	dole; nízký
基 jī	základ
孤 gū	sirotek (dítě bez otce), osiřet
穀 gǔ	obilí; živit, krmit, starat se
邪 yé	tázací částice

(3) Lǚshì chūnqiū (呂氏春秋), 19

晉文公伐原，與士期七日，七日而原不下，命去之。謀士言曰：原將下矣。

師吏曰：請待之。公曰：信，國之寶也。得原失寶，吾不為也。遂去之。

明年復伐之，與士期必得原然後反，原人聞之乃下。衛人聞之，以文公之信為至矣，乃歸文公。故曰：攻原得衛者，此之謂也。文公非不欲得原也，以不信得原，不若勿得也，必誠信以得之，歸之者非獨衛也。文公可謂知求欲矣。

原 yuán	stát Yuán
士 shì	příslušník nejnižší aristokratické vrstvy, svobodná osoba s právem nosit meč a používat válečný vůz
期 qī	ustavit lhůtu, dohodnout se na čem,

下 xià	kapitulovat
去 qù	opustit (koho, co), odejít (od koho čeho)
謀 móu	radit; pracovat jako poradce; vytvářet plány, intrikovat
師 shī	armáda
待 dài	počkat, vyčkat
寶 bǎo	poklad; vysoce si cenit
衛 wèi	stát Wèi
歸 guī	vrátit se (kam patří); shromáždit se u, přimknout se k
勿 wù	= 不 bù, s důrazem na „vyhnout se dané aktivitě, zdržet se čeho“
誠 chéng	opravdový, pravdivý, upřímný
獨 dú	neg.: pouze; poz.: sám, nezávisle, vlastními silami
慾/欲 yù	chtít, zamýšlet; přání, tužba

(4) Mèngzǐ (孟子), 1.B.2

齊宣王問曰：文王之囿方七十里，有諸？孟子對曰：於傳有之。曰：若是其大乎？曰：民猶以為小也。曰：寡人之囿方四十里，民猶以為大，何也？曰：文王之囿方七十里，芻蕘者往焉，雉兔者往焉，與民同之，民以為小，不亦宜乎？臣始至於境，問國之大禁，然後敢入。臣聞郊關之內，

有園方四十里，殺其麋鹿者，如殺人之罪。則是方四十里為阱於國中。民以為大不亦宜乎？

園 yuán	zahrada, park (užívaný aristokracií k lovu a jiné zábavě)
方... 里 fāng ... lǐ	... čtverečních lǐ
傳 zhuàn	záznam, tradiční podání, dokument
若是其... ruò shì qí	takto (míra vlastnosti)
芻 chū	seno
藁 gǎo	chrástí
往/廷 wǎng	vydat se kam, jít kam
雉 zhì	bažant
兔 tù	zajíc
禁 jìn	zákaz; zakázat
然後 rán hòu	teprve pak (teprve když je naplněna předchozí podmínka)
郊 jiāo	kultivovaná krajina mimo areál města, ale patřící k městu (v protikladu k 野 yě – „divočině“, tj. venkovské krajině)
關 guān	hraniční kontrola, kontrolní stanoviště, „check-point“
麋鹿 mílù	jelen milu
阱 jǐng	past, jáma

(5) Mèngzǐ (孟子), 2.A.2

宋人有閔其苗之不長而揠之者。芒芒然歸，謂其人曰。今日病矣。予助苗長矣。其子趨而往視之，苗則槁矣。天下之不助苗長者寡矣。以為無益而舍之者，不耘苗者也。助之長者，揠苗者也，非徒無益，而又害之。

閔 mǐn	litovat, hořekovat
苗 miáo	výhonek
長 zhǎng	růst
揠 yà	tahat, povytahovat
芒芒然 mángmángrán	udřeně
今 jīn	nyní
日 rì	den
病 bìng	nemoc, onemocnět; vyčerpaný
予 yú	já
助 zhù	pomáhat
往 wǎng	jít
視 shì	podívat se
槁 gǎo	suchý, uschlý

益 yì   užitek, prospěch

耘 yún   plít

徒 tú   pouze

(6) Sūnzǐ bīng fǎ (孫子兵法), 6

孫子曰：凡先處戰地而待敵者佚，後處戰地而趨戰者勞。故善戰者，致人而不致於人。能使敵人自至者，利之也；能使敵不得至者，害之也。故敵佚能勞之，飽能飢之，安能動之。出其所不趨，趨其所不意；行千里而不勞者，行於無人之地也；攻而必取者，攻其所不守也；守而必固者，守其所不攻也。故善攻者，敵不知其所守；善守者，敵不知其所攻。

孫子 sūnzǐ   Sūnzǐ, mistr Sūn (544-496 př. n. l., vl. jménem Sūn Wǔ)

先 xiān   nejprve (antonymum 後 hòu)

處 chǔ   spočinout; bydlet

待 dài   čekat

敵 dí   nepřítel

佚 yì   snadný, pohodlný (antonymum 勞 láo)

後 hòu   poté

趨 qū   spěchat, hnát se

勞 láo	namáhavý, namáhat se, námaha
善 shàn	dobry, být dobrý v čem
致 zhì	způsobit, že přijde, přilákat
利 lì	výhoda, prospěch, užitek; způsobit výhodu, prospěch (antonymum 害 hài)
害 hài	újma; způsobit újmu, zranit
飽 bǎo	být sytý, mít dostatek
飢 jī	být hladový
安 ān	klid, být v klidu
動 dòng	pohyb, pohybovat se
出 chū	vyjít, objevit se
意 yì	změřit, odhadnout; zamýšlet; záměr, myšlenka
行 xíng	jít, pohybovat se
里 lǐ	li, čínská míle (asi 0.5 km)
取 qǔ	vzít, sebrat, zmocnit se, dobýt
守 shǒu	bránit

(7) Hán Fēizǐ (韓非子), 34

公相齊。齊威王夫人死。中有十孺子皆貴於王。薛公欲知王所欲立而請置一人以為夫人。王聽之，則是說行於王而重於置夫人也。王不聽，是說不行而輕於置夫人也。欲先知王之所欲置以勸王置之。於是為十玉珥而美其一而獻之。王以賦十孺子。明日坐，視美珥之所在而勸王以為夫人。

薛公 xuē gōng	vévoda ze Xuē
相 xiàng	první ministr (nejvyšší post správního aparátu)
齊威王 qí wēi wáng	král Wēi z Qi
夫人 fūrén	manželka
孺子 rúzi	dítě; žena
請 qǐng	zeptat se; dovolit se, požádat o dovození
聽 tīng	slyšet; souhlasit, schválit, dovolit
說 shuō	rada, návrh, vysvětlení
行 xíng	pohybovat se; zabývat se, dělat, uskutečnit
輕 qīng	lehký
勸 quàn	povzbuzovat
玉 yù	nefrit
珥 ěr	náušnice
賦 fù	obdarovat, udělit
明 míng	jasný; příští, následující

日 rì	den
視 shì	dívat se
在 zài	být někde

(8) Lǚshì chūnqiū (呂氏春秋), 15

楚人有涉江者。其劍自舟中墜於水。遽契其舟。曰。是吾劍之所從墜。舟止。從其所契者入水求之。舟已行矣，而劍不行。求劍若此，不亦惑乎。

涉 shè	překračovat, překonávat tok
江 jiāng	řeka
劍 jiàn	meč
舟 zhōu	lod'
墜 zhuì	spadnout
遽 jù	rychlý, spěšný
契 qì	udělat zářez
從 cóng	následovat, podle; z, od
止 zhǐ	zastavit (se)
入 rù	vstoupit
求 qiú	hledat

若 ruò	podobat se, být jako
亦 yì	určitě, zajisté
惑 huò	zmatený, pomatený

(9) Hán Fēizǐ (韓非子), 7

人主將欲禁姦，則審合刑名；刑名者，言與事也。為人臣者陳而言，君以其言授之事，專以其事責其功。功當其事，事當其言，則賞；功不當其事，事不當其言，則罰。故群臣其言大而功小者則罰，非罰小功也，罰功不當言也；群臣其言小而功大者亦罰，非不說於大功也，以為不當名也害甚於大功，故罰。

昔者韓昭侯醉而寢，典冠者見君之寒也，故加衣於君之上，覺寢而說，問左右曰：誰加衣者？左右對曰：典冠。君因兼罪典衣與典冠。其罪典衣，以為失其事也；其罪典冠，以為越其職也。非不惡寒也，以為侵官之害甚於寒。

主 zhǔ	vládce; to hlavní, nejdůležitější
禁 jìn	zakázat, zabránit čemu, zastavit co
姦 jiān	zkaženost, ničemnost, zlo
審 shěn	zkoumat, vyšetřovat

合 hé	spojit; hodit se, být v souladu; postavit vedle sebe k porovnání
刑名 xíngmíng	„výkon funkce a její nominální prezentace“
陳 chén	hovořit, vyjádřit osobní názor
言 yán	hovořit, veřejně vyslovit návrh, slib apod.
受/授 shòu	dát, svěřit, udělit
專 zhuān	výhradně, pouze
責 zé	vyžadovat, činit odpovědným vůči čemu
功 gōng	výsledky, úspěchy
當 dāng	přesně odpovídat čemu
賞 shǎng	odměnit, odměna
罰 fá	potrestat, trest
悅/說 yuè	být potěšen čím
害 hài	škoda, poškození, ztráta; zranit, poškodit
甚 shèn	závažný, velký, významný, důležitý, kritický
昔 xī	minulost, v minulosti, dříve
韓昭侯 hán zhāo hóu	vévoda Zhāo z Hán (vládl 362 - 333)
醉 zuì	opít se, být opilý
寢 qǐn	spát; být v posteli, ležet
典 diǎn	mít na starosti co (jako úřad)
冠 guān	pokrývka hlavy (znak společenského postavení)

惡 è	ošklivý; špatný
wù	ošklivit si
寒 hán	studený; být zima (o počasí, komu)
加 jiā	položít co kam
衣 yī	vnější (viditelné) oblečení, kabát, plášť
覺 jué	vzbudit se
因 yīn	v důsledku toho, na to, kvůli tomu
兼 jiān	každý, ve všech případech
失 shī	ztratit; udělat chybu
越 yuè	překročit
職 zhí	úřad, přidělený úkol, pověření
侵 qīn	porušit, přestoupit; zaútočit, přepadnout

(10) Hán Fēizǐ (韓非子), 38

鄭子產晨出，過東匠之間，聞婦人之哭，撫其御之手而聽之。有閒，遣吏執而問之，則手絞其夫者也。異日，其御問曰：夫子何以知之？子產曰：其聲懼。凡人於其親愛也，始病而憂，臨死而懼，已死而哀。今哭已死，不哀而懼，是以知其有姦也。

子產 zǐchǎn	Zǐchǎn, první ministr státu Zhèng ve 2. pol. 6. stol. př. n. l.
晨 chén	ráno
匠 jiàng	tesař, řemeslník
閭 lú	oblast, sousedství, čtvrť
婦人 fùrén	žena (vdaná nebo ve věku vdané ženy), manželka
撫 fǔ	poklepat (na rameno), zatahat (za rukáv) apod.
御/馭 yù	vozataj, vozka
遣 qiǎn	poslat (někoho, aby něco udělal)
執 zhí	zatknout, zadržet; držet něco a nepustit; držet se (něčeho, i přeneseně)
絞 jiǎo	uškrtit (někoho)
夫 fū	manžel
懼 jù	bát se
親愛 qīn'ài	důvěrní přátelé a příbuzní, lidé, na kterých člověku záleží
憂 yōu	být ustaraný, rmoutit se
以/已 yǐ	poté co; už
已死 yǐsǐ	zemřelý
哀 āi	truchlit, projevovat hluboký zármutek
姦 jiān	zkaženost, ničemnost, zlo

(11) Zhuāngzǐ (莊子), 19

子列子問關尹曰：至人潛行不窒，蹈火不熱，行乎萬物之上而不慄。請問何以至於此？

關尹曰：是純氣之守也，非知巧果敢之列。居，予語女！凡有貌象聲色者，皆物也，物與物何以相遠？夫奚足以至乎先？是色而已。則物之造乎不形而止乎无所化。夫得是而窮之者，物焉得而止焉！彼將處乎不淫之度，而藏乎无端之紀，遊乎萬物之所終始，壹其性，養其氣，合其德，以通乎物之所造。夫若是者，其天守全，其神无郤，物奚自入焉！

夫醉者之墜車，雖疾不死。骨節與人同而犯害與人異，其神全也，乘亦不知也，墜亦不知也，死生驚懼不入乎其胸中，是故逆物而不懼。彼得全於酒而猶若是，而況得全於天乎？聖人藏於天，故莫之能傷也。

子列子 zǐlièzǐ	mistr Liè
關尹 guānyǐn	Yīn, strážce soutěsek
至人 zhìrén	dokonalý člověk
潛 qián	potopit se pod vodu, skrývat se pod vodou
窒 zhì	ucpat, zatarasit smyslové vnímání, pocity
蹈 dào	šlápnout na (záměrně, nejč. v situaci, kdy to vyžaduje zvláštní odvahu)

慄 lì	mít strach, třást se
純 chún	čistý, neředitelný, nesmíšený, ryzí
巧 qiǎo	šikovný, zručný, dovedný (často neg.: schopný podvádět)
果 guǒ	být odhodlaný, rozhodný
列 liè	uspořádat, seřadit; řada, uspořádání; rank, kategorie
居 jū	posadit se, spočinout; bydlet
予 yú	já (osobně)
女 / 汝 rǔ	ty (neformální)
貌 mào	vnější vzhled, výraz
象 xiàng	tvar, forma; symbol
色 sè	barva; výraz tváře, zrazení se vnitřních pocitů
奚 xī	<i>otázkové slovo</i> (jak, co, proč...)
而已 éryǐ	„a to je vše“, nic víc než to
造 zào	vytvořit, stvořit
不形 bùxíng	nezformovaný (不 = un....verbed)
无 wú	= 無 wú
化 huà	změnit, proměnit (něco), též vzděláváním (přivést na pravou cestu), rovněž pasivní (být vzdělán, napraven kým – 化其上)
窮 qióng	vyvinout maximální úsilí, dojít až do konce něčeho
焉 yān	jak?, proč?; <i>koncová částice</i>

處 chǔ	být umístěn, pobývat kde; jednat, akce, řešit co
淫 yín	přehnaný, výstřední, nevázaný, obscénní
紀 jì	pravidlo, vodítko, to, podle čeho se věci řídí, základní princip
遊 yóu	cestovat, putovat
終 zhōng	konec, skončit
始 shǐ	začátek, začít
壹 yī	koncentrovat, soustředit; sjednotit
養 yǎng	krmit, živit, pěstovat, kultivovat, starat se o
通 tōng	dostat se, proniknout kam
全 quán	úplný
卻 xì	trhlina, díra
隊/墜 duì	spadnout odkud
疾 jí	rychlý, rychle se pohybovat
骨 gǔ	kosti
節 jié	klouby
犯 fàn	provinit se, spáchat zločin; zaútočit, vpadnout; čelit, vystavit se čemu
乘 chéng	jet (vozem)
亦...亦 yì	jak..., tak...
驚 jīng	leknout se, vyděsit se

懼 jù	bát se
匈/胸 xiōng	hrud', nitro (sídlo uvažování)
逆 nì	čelit, oponovat, jít proti
懼 shè	být bez sebe strachy, být zachvácen strachem
猶 yóu	a přece, a stejně
況……乎 kuàng	A co teprve ... !, A tím spíše ... !

(12) Mèngzǐ (孟子), 1.A.7

齊宣王問曰。齊桓、晉文之事可得聞乎？孟子對曰。仲尼之徒無道桓、文之事者，是以後世無傳焉。臣未之聞也。無以，則王乎？曰德何如，則可以王矣？曰。保民而王，莫之能禦也。曰。若寡人者，可以保民乎哉？曰。可。曰。何由知吾可也？曰。臣聞之胡齧曰。王坐於堂上，有牽牛而過堂下者，王見之，曰。牛何之？對曰。將以饗鐘。王曰。舍之！吾不忍其觶觫，若無罪而就死地。對曰。然則廢饗鐘與？曰。何可廢也？以羊易之。不識有諸？曰。有之。

齊宣王 qí xuān wáng	král Xuān z Qí, vládl 319-301 př. n. l.
齊桓 qí huán	vévoda Huán z Qí, vládl 685-643 př. n. l.
晉文 jìn wén	vévoda Wén z Jin, vládl 636-628 př. n. l.

聞 wén	slyšet
乎 hū	<i>koncová tázací částice</i>
對 duì	odpovědět
仲尼 zhòngní	Zhòngní, přízvisko Konfucia
徒 tú	následovník, žák
道 dào	cesta; metoda; hovořit
後 hòu	být v pozadí; později; vzadu
傳 chuán	sdělovat, předávat
未 wèi	<i>záporka vyjadřující „ještě ne“, „dosud ne“, „nikdy“</i>
王 wàng	být (řádným) králem
德 dé	charizmatická síla, „ctnost“
如 rú	být jako, vypadat jako, podobat se
保 bǎo	chránit; pečovat o
禦 yù	zastavit, zadržet, odvrátit
哉 zāi	<i>koncová zvolací částice</i>
由 yóu	na základě čeho, podle
胡齧 hú hé	Hú Hé, <i>vlastní jméno</i>
牽 qiān	táhnout
牛 niú	kráva
見 jiàn	vidět, spatřit

罇 xìn	rituálně potřít krví
鐘 zhōng	zvon
舍 shě	propustit, vzdát se čeho
忍 rěn	snést
覘觫 húsù	třást se strachem
就 jiù	blížit se
然 rán	tak
廢 fèi	zrušit
羊 yáng	ovce
識 shì	vědět, znát

(13) Mèngzǐ (孟子), 1.A.7 (pokračování)

曰。是心足以王矣。百姓皆以王為愛也。臣固知王之不忍也。王曰。然，誠有百姓者。齊國雖褊小，吾何愛一牛。即不忍其覘觫。若無罪而就死地。故以羊易之也。曰。王無異於百姓之以王為愛也。以小易大。彼惡知之。王若隱其無罪而就死地，則牛羊何擇焉。王笑曰。是誠何心哉。我非愛其財而易之以羊也。宜乎百姓之謂我愛也。曰。無傷也。是乃仁術也。見牛

未見羊也。君子之於禽獸也，見其生不忍見其死。聞其聲不忍食其肉，是以君子遠庖廚也。

足 zú	stačit, dostačovat
心 xīn	srdce, mysl
百姓 bǎixìng	„sto rodů“, lid
愛 ài	láska, láskyplně pečovat; lakomý
雖 suī	ačkoliv, třebaže
褊小 biǎn xiǎo	těsný a malý
異 yì	lišit se
惡 wū	<i>otázkové slovo:</i> jak, jakpak
隱 yǐn	litovat, soucítit
擇 zé	vybrat, zvolit
笑 xiào	zasmát se
財 cái	majetek
宜 yí	odpovídat, být přiměřený, hodit se
傷 shāng	zranit; utrpět zranění
禽 qín	ptáci
聲 shēng	zvuk, hlas

肉 ròu	maso
遠 yuǎn	vzdálený
庖廚 páochú	kuchyně

(14) Mèngzǐ (孟子), 2.A.6

孟子曰。人皆有不忍人之心。先王有不忍人之心，斯有不忍人之政矣。以不忍人之心，行不忍人之政，治天下可運之掌上。所以謂人皆有不忍人之心者，今人乍見孺子將入於井，皆有怵惕惻隱之心，非所以內交於孺子之父母也，非所以要譽於鄉黨朋友也，非惡其聲而然也。由是觀之，無惻隱之心，非人也；無羞惡之心，非人也；無辭讓之心，非人也；無是非之心，非人也。惻隱之心，仁之端也；羞惡之心，義之端也；辭讓之心，禮之端也；是非之心，智之端也。

斯 sī	tudíž, pak
政 zhèng	politika, vládnutí, vláda
治 chí	spravovat, řádně vykonávat, ošetřovat
zhì	být řádně spravován
運 yùn	otáčet
掌 zhǎng	dlaň

乍 zhà	náhle
井 jǐng	studna
怵 chù	bát se, mít strach
惕 tì	mít se na pozoru, být na stráži, bdělý, ostražitý
惻 cè	úzkostný, ustaraný
内 nà	vstoupit (běžněji 納 nà); přijmout, nabrat, pojmout
交 jiāo	spojit, stýkat se; styky, konexe
要 yào	hledat, usilovat
鄉 xiāng	vesnice
黨 dǎng	obec
朋 péng	přátelé (společná příslušnost k něčemu)
友 yǒu	přátelé (duševní spřízněnost)
觀 guān	pozorovat
羞 xiū	stydět se, stud
辭 cí	zdvořile odmítat, zdráhat se
讓 ràng	přenechat, dát přednost, vzdát se čeho, ustoupit
端 duān	počátek, zárodek
義 yì	náležitost
智 zhì	rozum

(15) Zhuāngzǐ (莊子), 17

莊子與惠子遊於濠梁之上。莊子曰：儻魚出遊從容，是魚之樂也。惠子曰：子非魚，安知魚之樂？莊子曰：子非我，安知我不知魚之樂？惠子曰：我非子，固不知子矣；子固非魚也，子之不知魚之樂，全矣。莊子曰：請循其本。子曰：‘女安知魚樂’云者，既已知吾知之而問我，我知之濠上也。

惠子 huìzǐ	Huìzǐ, mistr Huì, Huì Shī – filozof, představitel školy jmen
濠 háo	Háo, jméno řeky
梁 liáng	most
儻魚 tiányú	<i>druh ryby</i>
從容 cóngróng	jednat, jak se zlíbí, hovět si, být v pohodě
安 ān	<i>otázkové slovo: kde?, zvolací jakpak?</i>
樂 yào	nacházet potěšení (v čem), užívat si (co)
lè	radovat se (z čeho); radost
yuè	hudba
全 quán	úplný; být úplně pochopen, (o důkazu) proveden
循 xún	sledovat, následovat, být/jednat v souladu s
既 jì	už (<i>ukazatel dokončenosti</i>)

(16) Shuō yuán (說園), 11

客謂梁王曰：惠子之言事也善譬，王使無譬，則不能言矣。王曰：諾。明日見，謂惠子曰：願先生言事則直言耳，無譬也。惠子曰：今有人於此而不知彈者，曰彈之狀何若？□應曰彈之狀如彈，則諭乎？王曰：未諭也。於是更應曰：彈之狀如弓，而以竹為弦，則知乎？王曰：可知矣。惠子曰：夫說者，固以其所知，論其所不知，而使人知之。今王曰無譬，則不可矣。王曰：善。

譬 pì	srovnávat, přirovnávat
諾 nuò	schválit, říci „ano“
直 zhí	přímý, rovný; přímočarý, přímý (v morálním smyslu)
彈 dàn	prak
狀 zhuàng	tvar, podoba, vzhled
喻/諭 yù	vysvětlit (co), uvést příklad, ilustraci (abych vysvětlil co)
更 gèng	znovu; jindy
弓 gōng	luk
竹 zhú	bambus, bambusový
弦 xián	tětiva, struna

(17) Zhàn guó cè (戰國策), 25

信陵君殺晉鄙，救邯鄲，破秦人，存趙國，趙王自郊迎。唐且謂信陵君曰：臣聞之曰，事有不可知者，有不可不知者；有不可忘者，有不可不忘者。信陵君曰：何謂也？對曰：人之憎我也，不可不知也；吾憎人也，不可得而知也。人之有德於我也，不可忘也；吾有德於人也，不可不忘也。今君殺晉鄙，救邯鄲，破秦人，存趙國，此大德也。今趙王自郊迎，卒然見趙王，臣願君之忘之也。信陵君曰：無忌謹受教。

信陵君 xìn líng jūn	pán ze Xinlíngu, vlastním jménem Wèi Wújì 魏無忌, jeden z tzv. „Čtyř princů Válčících států“
晉鄙 jìn bǐ	Jin Bǐ, velitel weiské armády v době obležení Hándānu
救 jiù	zachránit, osvobodit, přijít na pomoc
邯鄲 hándān	Hándān, hlavní město státu Zhào
破 pò	zničit, rozdrtit
存 cún	existovat, (pře)žít
趙 zhào	stát Zhào
迎 yíng	jít naproti, jít přivítat
唐且 táng qiě	Táng Qiě (<i>vlastní jméno</i>)
憎 zēng	nenávidět

卒然 cùrán	urychleně, spěšně, náhle
謹 jǐn	pečlivý, úzkostlivý; uctivý
教 jiào	radit, instruovat, učit, trénovat; poučení, rada

(18) Zhuāngzǐ (莊子), 20

陽子之宋，宿於逆旅。逆旅人有妾二人，其一人美，其一人惡，惡者貴而美者賤。陽子問其故，逆旅小子對曰：其美者自美，吾不知其美也；其惡者自惡，吾不知其惡也。陽子曰：弟子記之！行賢而去自賢之行，安往而不愛哉！

陽子 yángzǐ	Yángzǐ, mistr Yáng (<i>vlastní jméno</i>)
宿 sù	strávit noc, zůstat na noc (kde)
逆旅 nǐlǚ	hostinec
小子 xiǎozǐ	žák, učedník, pomocník
弟子 dìzǐ	žák, následovník
記 jì	zapsat; zapamatovat si

(19) Lièzǐ (列子), 8

妻 qì	provdát; dát za ženu (komu koho)
娛 yú	užívat si; oblažít (koho)
兵 bīng	zbraň; vojsko
關其思 guān qísī	Guān Qísī (<i>vlastní jméno</i>)
僇/戮 lù	popravit
親 qīn	být v přátelských vztazích (s kým)
備 bèi	připravit se, zabezpečit se, být ostražitý (vůči)
襲 xí	přepadnout

(21) Shǐjì (史記), 119

石奢者，楚昭王相也。堅直廉正，無所阿避。行縣，道有殺人者，相追之，乃其父也。縱其父而還自繫焉。使人言之王曰：殺人者，臣之父也。夫以父立政，不孝也；廢法縱罪，非忠也；臣罪當死。王曰：追而不及，不當伏罪，子其治事矣。石奢曰：不私其父，非孝子也；不奉主法，非忠臣也。王赦其罪，上惠也；伏誅而死，臣職也。遂不受令，自刎而死。

石奢 shí shē   Shí Shē (*vlastní jméno*)

堅 jiān   pevný

直 zhí	přímý
正 zhèng	řádný, správný
阿 ē	preferovat, protěžovat (koho, co)
辟/避 bì	vyhýbat se (čemu), odmítat (co)
縣 xiàn	<i>administrativní jednotka okres</i>
追 zhuī	pronásledovat
縱 zòng	propustit
還 huán	vrátit se; zpětně, v odpověď
繫 xì	svázat; zatknout
孝 xiào	synovsky oddaný
廢 fèi	odmítnout, odvrhnout, zanedbat
伏 fú	přiznat; podstoupit
私 sī	soukromý; dát přednost, preferovat, protěžovat
奉 fèng	držet (zdvořile) v obou rukách, mít ve vážnosti, úctě
赦 shè	odpustit, prominout
惠 huì	laskavý
勿 wù	sám si proříznout hrdlo

(22) Hán Fēizǐ (韓非子), 21

扁鵲見蔡桓公，立有間，扁鵲曰：君有疾在腠理，不治將恐深。桓侯曰：寡人無。扁鵲出。桓侯曰：醫之好治不病以為功。居十日，扁鵲復見曰：君之病在肌膚，不治將益深。桓侯不應。扁鵲出。桓侯又不悅。居十日，扁鵲復見曰：君之病在腸胃，不治將益深。桓侯又不應。扁鵲出。桓侯又不悅。居十日，扁鵲望桓侯而還走，桓侯故使人問之。扁鵲曰：病在腠理，湯熨之所及也；在肌膚，鍼石所及也；在腸胃，火齊（劑）之所及也；在骨髓，司命之所屬，無奈何也。今在骨髓，臣是以無請也。居五日，桓侯體痛，使人索扁鵲，已逃秦矣。桓侯遂死。故良醫之治病也，攻之於腠理，此皆爭之於小者也。夫事之禍福亦有腠理之地，故聖人蚤從事焉。

蔡桓公 cài huán gōng	vévoda Huán ze státu Cài
疾 jí	nemoc, zdravotní potíže, indispozice
腠理 còu lǐ	pokožka, struktura pokožky, póry v kůži
腠 còu	pokožka
深 shēn	hluboký; závažný, prudký, intenzivní
肌 jī	sval, svalstvo
膚 fū	kůže

益 yì	ještě ... (víc)
腸 cháng	střeva
胃 wèi	žaludek
湯 tāng	horká voda; léčebný odvar
熨 wèi	horký obklad
鍼 zhēn	kovové akupunkturní jehly
石 shí	kamenné akupunkturní jehly
火齊/劑 huǒ jì	<i>asi:</i> léky namíchané a připravené vařením, určené k požití
髓 suǐ	morek
司命 sīmìng	správce osudů (božstvo)
屬 shǔ	kategorie; spadat kam
奈何 nài hé	poradit si se situací; co s tím?, co takhle ... ?
無奈何 wú nài hé	nedá se nic dělat
索 suǒ	hledat
逃 táo	utéct; vyhnout se
良 liáng	dobrý, kvalitní
早/蚤 zǎo	brzy, záhy, časně
從事 cóngshì	vykonávat svou práci, povinnost; pracovat (na čem), zaobírat se (čím)

(23) Hán Fēizi (韓非子), 21

昔晉公子重耳出亡過鄭，鄭君不禮，叔瞻諫曰：此賢公子也，君厚待之，可以積德。鄭君不聽。叔瞻又諫曰：不厚待之，不若殺之，無令有後患。鄭君又不聽。及公子返晉邦，舉兵伐鄭，大破之，取八城焉。

重耳 chóng'ěr	Chóng'ěr (<i>vlastní jméno</i>)
亡 wáng	jít do vyhnanství, být ve vyhnanství
叔瞻 shūzhān	Shūzhān (<i>vlastní jméno</i>)
厚 hòu	hojný, bohatý, vydatný
待 dài	jednat (s někým), chovat se (k někomu)
積 jī	nashromáždit
患 huàn	neblahé následky, pohroma

(24) Hán Fēizi (韓非子), 23

荊王伐吳，吳使沮衛蹇融犒於荊師而將軍曰：縛之，殺以鬻鼓。問之曰：女來卜乎？答曰：卜。卜吉乎？曰：吉。荊人曰：今荊將以女鬻鼓，其何也？答曰：是故其所以吉也。吳使人來也，固視將軍怒。將軍怒，將深溝

高壘；將軍不怒，將懈怠。今也將軍殺臣，則吳必警守矣。且國之卜，非為一臣卜。夫殺一臣而存一國，其不言吉何也？且死者無知，則以臣饗鼓無益也；死者有知也，臣將當戰之時，臣使鼓不鳴。荊人因不殺也。

荊 jīng	stát Jīng (jiný název pro stát Chǔ)
吳 wú	stát Wú
沮衛 jǔ wèi	Jǔ Wèi (<i>vlastní jméno</i>)
蹇融 jué róng	Jué Róng (<i>vlastní jméno</i>)
犒 kào	zdvořile nabídnout jídlo a pití
將軍 jiāngjūn	generál
縛 fù	svázat
饗/饗 xìn	rituálně potřit krví
卜 bǔ	věstit pomocí želvích krunýřů
吉 jí	příznivý, šťastný (věštba, osud apod.)
溝 gōu	(obrný) příkop
壘 lěi	hradba, opevnění
懈怠 xièdài	ledabylý, nepečlivý, laxní
警 jǐng	opatrný, obezřetný
知 zhī	vědomí, vědomá mysl

鳴 míng

vydat zvuk

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ